

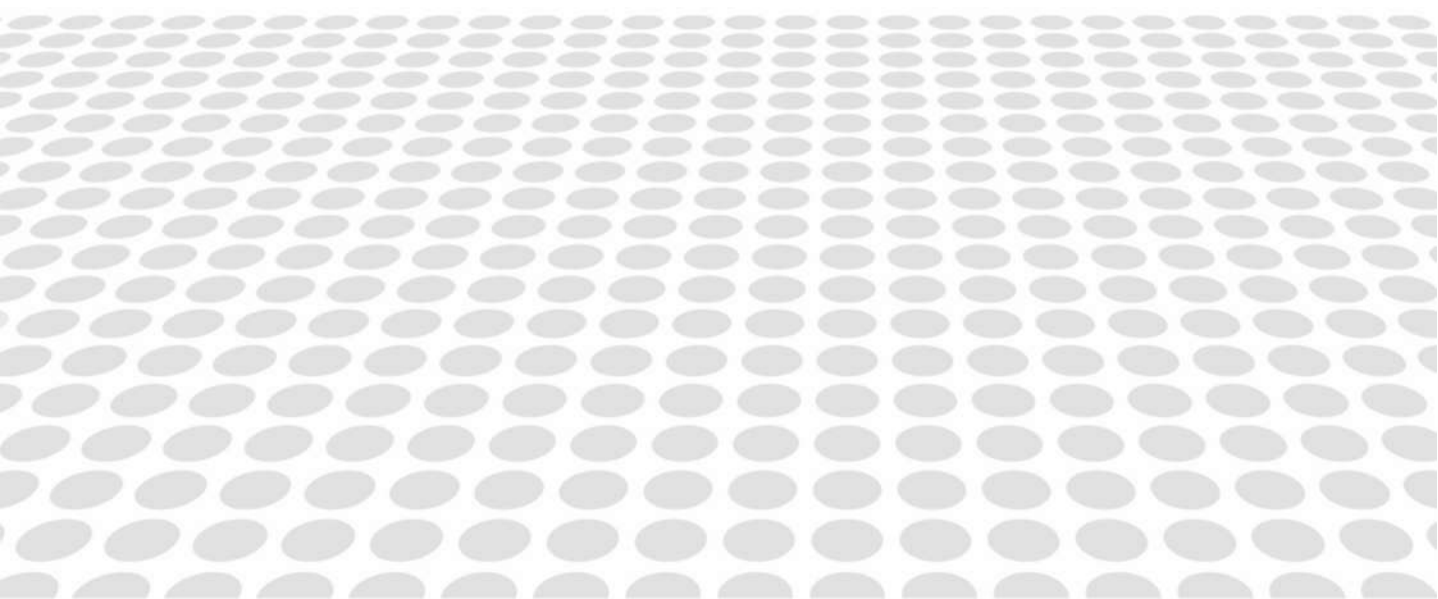
ION NEAGU (coordonator)
MIRCEA DAMASCHIN
ANDREI VIOREL IUGAN

DREPT PROCESUAL PENAL

PARTEA SPECIALĂ

Mapă de seminar

Ediția a V-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic

București

-2023-

Cuprins

PARTEA I SINTEZE DE TEORIE. SPEȚE. GRILE

CAPITOLUL I

URMĂRIREA PENALĂ	17
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	17
1. Considerații preliminare	17
1.1. Obiectul urmăririi penale	17
1.2. Limitele urmăririi penale	18
1.3. Trăsăturile caracteristice urmăririi penale.....	18
1.4. Organele de urmărire penală	20
1.4.1. Organele de cercetare penală	20
1.4.2. Procurorul	22
1.5. Actele organelor de urmărire penală.....	22
2. Competența organelor de urmărire penală și a organelor de constatare	23
2.1. Competența organelor de cercetare penală	23
2.2. Competența procurorului	24
2.3. Organele de constatare	27
2.3.1. Organele de constatare prevăzute în art. 61 C. pr. pen.	27
2.3.2. Organele de constatare prevăzute în art. 62 C. pr. pen.	28
3. Supravegherea exercitată de procuror în activitatea de urmărire penală.....	29
3.1. Considerații preliminare.....	29
3.2. Modalități de exercitare a supravegherii.....	29
4. Sesizarea organelor de urmărire penală.....	32
4.1. Considerații preliminare.....	32
4.2. Plângerea.....	32
4.3. Denunțul.....	34
4.4. Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane.....	35
4.5. Sesizarea din oficiu	36
4.6. Plângerea prealabilă, mod special de sesizare a organelor de urmărire penală.....	36
4.6.1. Considerații prelabile.....	36
4.6.2. Titularii plângerii prelabile	37
4.6.3. Conținutul plângerii prelabile. Termenul de introducere.....	38
4.6.4. Aspecte specifice privind procedura plângerii prelabile.....	39
4.6.4.1. Obligațiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prelabile.....	39
4.6.4.2. Procedura în cazul infracțiunilor flagrante	39
4.6.4.3. Retragerea plângerii prelabile.....	39
4.6.4.4. Medierea în procedura plângerii prelabile.....	40
4.7. Alte moduri speciale de sesizare a organelor de urmărire penală	40
5. Constatarea infracțiunii flagrante	41
6. Începerea urmăririi penale.....	42

7. Efectuarea urmăririi penale	45
7.1. Dispoziții generale	45
7.2. Efectuarea urmăririi penale de către procuror.....	45
7.3. Punerea în mișcare a acțiunii penale	47
7.4. Extinderea urmăririi penale.....	49
7.5. Schimbarea încadrării juridice	50
7.6. Procedura audierii anticipate.....	52
8. Suspendarea urmăririi penale	53
8.1. Suspendarea urmăririi penale ca urmare a bolii grave a suspectului sau a inculpatului	53
8.2. Suspendarea urmăririi penale ca urmare a existenței unui impediment legal temporar	53
8.3. Suspendarea urmăririi penale în cazul desfășurării procedurii de mediere.....	54
9. Terminarea urmăririi penale	55
9.1. Dispoziții generale	55
9.2. Restituirea sau trimiterea cauzei în vederea completării sau refacerii urmăririi penale.....	56
9.3. Trimiterea cauzei la organul competent să efectueze urmărirea penală.....	57
10. Rezolvarea cauzelor penale	57
10.1. Considerații preliminare.....	57
10.2. Clasarea.....	57
10.3. Renunțarea la urmărirea penală.....	59
10.4. Trimiterea în judecată	62
11. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului	64
12. Reluarea urmăririi penale	65
12.1. Considerații preliminare.....	65
12.2. Reluarea urmăririi penale după suspendare	66
12.3. Reluarea în caz de restituire a cauzei de către judecătorul de cameră preliminară	66
12.4. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale.....	67
12.5. Durata măsurilor preventive după reluare.....	69
13. Plângerea împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală	70
13.1. Considerații preliminare.....	70
13.2. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală ale organelor de cercetare penală	70
13.3. Plângerea împotriva măsurilor și actelor procurorului.....	71
13.4. Plângerea în fața judecătorului de cameră preliminară împotriva ordonanței procurorului de clasare ori a dispoziției de clasare cuprinse în rechizitoriu	72
13.4.1. Termen de exercitare	72
13.4.2. Competența.....	73
13.4.3. Obiectul plângerii	73
13.4.4. Titulari	74
13.4.5. Formularea plângerii.....	75
13.4.6. Soluționarea plângerii.....	75
13.4.7. Căi de atac	79
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	81
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	87

CAPITOLUL AL II-LEA	
CAMERA PRELIMINARĂ	99
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	99
1. Obiectul camerei preliminare	99
2. Măsurile premergătoare.....	101
3. Procedura în camera preliminară.....	102
4. Soluțiile pe care le pronunță judecătorul de cameră preliminară	104
5. Contestația.....	107
6. Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară	108
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	110
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	113
CAPITOLUL AL III-LEA	
DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND FAZA DE JUDECATĂ. JUDECATA ÎN PRIMĂ	
INSTANȚĂ	116
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	116
1. Considerații generale privind judecata și principiile specifice fazei de judecată	116
1.1. Noțiuni.....	116
1.2. Rolul instanței de judecată	116
1.3. Principiile specifice fazei de judecată	117
1.3.1. Publicitatea fazei de judecată	117
1.3.2. Nemijlocirea	119
1.3.3. Contradictorialitatea	119
1.3.4. Oralitatea	120
1.3.5. Egalitatea de arme	120
2. Reglementări generale privind faza de judecată.....	121
2.1. Locul unde se desfășoară judecata	121
2.2. Instanța de judecată.....	121
2.3. Participarea procurorului la faza de judecată	123
2.4. Citarea persoanei vătămate, a părților și a altor persoane la faza de judecată	124
2.5. Participarea părților, a persoanei vătămate și a altor persoane la faza de judecată	126
2.6. Asigurarea apărării.....	127
2.7. Asigurarea ordinii și solemnității ședinței	128
2.8. Constatarea infracțiunilor de audiență	129
2.9. Măsurile preventive în cursul fazei de judecată	129
2.10. Notele privind desfășurarea ședinței de judecată	130
3. Suspendarea judecării	131
3.1. Suspendarea judecării ca urmare a bolii grave a inculpatului	131
3.2. Suspendarea judecării în caz de extrădare activă	132
3.3. Suspendarea judecării în cazul desfășurării procedurii de mediere.....	133
3.4. Suspendarea judecării în cazul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	134
3.5. Suspendarea judecării în cazul sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare.....	134

4. Felul hotărârilor	134
5. Judecata în primă instanță	136
5.1. Obiectul judecății în primă instanță	136
5.2. Desfășurarea judecății în primă instanță	137
5.2.1. Considerații preliminare	137
5.2.2. Măsuri premergătoare ședinței de judecată	137
5.2.3. Ședința de judecată în primă instanță	138
5.2.3.1. Considerații preliminare	138
5.2.3.2. Începutul judecății	138
5.2.3.3. Judecata în cazul recunoașterii învinuirii	140
5.2.3.4. Cercetarea judecătorească	145
5.2.3.5. Dezbaterile	155
5.2.3.6. Ultimul cuvânt al inculpatului	156
5.2.4. Deliberarea	156
5.2.5. Rezolvarea cauzei penale	159
5.2.5.1. Rezolvarea acțiunii penale	159
5.2.5.2. Rezolvarea acțiunii civile	161
5.2.5.3. Dispoziții privind măsurile preventive	164
5.2.6. Redactarea, semnarea și comunicarea hotărârii	165
5.2.6.1. Redactarea și semnarea hotărârii	165
5.2.6.2. Comunicarea hotărârii	166
5.2.6.3. Structura și conținutul hotărârii	166
 <i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	 171
 <i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	 178
 CAPITOLUL AL IV-LEA	
JUDECATĂ ÎN CĂILE ORDINARE DE ATAC	189
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	189
1. Considerații preliminare	189
2. Apelul	189
2.1. Considerații preliminare	189
2.2. Hotărârile supuse apelului	190
2.3. Titularii dreptului de apel	191
2.3.1. Considerații preliminare	191
2.3.2. Procurorul ca titular al dreptului de apel	191
2.3.3. Inculpatul ca titular al dreptului de apel	192
2.3.4. Persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente, titulari ai dreptului de apel	193
2.3.5. Martorul, expertul, interpretul și apărătorul ca titulari ai dreptului de apel	194
2.3.6. Persoanele ale căror interese au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanței, ca titulari ai dreptului de apel	194
2.4. Termenul de apel și repunerea în termen	194
2.4.1. Termenul de declarare a apelului	194
2.4.2. Repunerea în termen	196

2.5. Declararea apelului. Renunțarea la apel. Retragerea apelului.....	196
2.5.1. Declararea apelului	196
2.5.2. Renunțarea la apel	197
2.5.3. Retragerea apelului	198
2.6. Efectele apelului.....	199
2.6.1. Efectul suspensiv	199
2.6.2. Efectul devolutiv.....	199
2.6.3. Efectul neagravării situației în propriul apel (non reformatio in peius).....	200
2.6.4. Efectul extensiv	202
2.7. Judecarea apelului.....	203
2.7.1. Obiectul judecării în apel	203
2.7.2. Măsuri premergătoare judecării	204
2.7.3. Desfășurarea judecării.....	204
2.8. Soluționarea apelului	205
2.8.1. Respingerea apelului.....	205
2.8.2. Admiterea apelului	206
2.9. Hotărârea instanței de apel.....	208
2.10. Rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate cu apel	209
3. Contestația	209
3.1. Considerații preliminare.....	209
3.2. Hotărârile supuse contestației	209
3.3. Titularii dreptului de a formula contestație.....	211
3.4. Termenul de declarare a contestației.....	212
3.5. Declararea contestației	212
3.6. Efectele contestației	213
3.6.1. Efectul suspensiv	213
3.6.2. Efectul neagravării situației în propria contestație	213
3.7. Judecarea contestației.....	214
3.7.1. Considerații generale	214
3.7.2. Măsurile premergătoare.....	215
3.7.3. Ședința de judecată	215
3.8. Soluționarea contestației	217
3.8.1. Respingerea contestației	217
3.8.2. Admiterea contestației	217
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	218
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	224
CAPITOLUL AL V-LEA	
CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC. DISPOZIȚII PRIVIND ASIGURAREA UNEI	
PRACTICI JUDICIARE UNITARE	234
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	234
1. Considerații preliminare.....	234
2. Contestația în anulare	236
2.1. Considerații preliminare.....	236

2.2. Cazurile de contestație în anulare	236
2.2.1. Când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți	236
2.2.2. Când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța de apel despre această imposibilitate.....	237
2.2.3. Când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal.....	238
2.2.4. Când hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului	239
2.2.5. Când instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate	239
2.2.6. Când judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii	239
2.2.7. Când judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii	240
2.2.8. Când ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel	240
2.2.9. Când instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă.....	240
2.2.10. Când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri penale definitive pentru aceeași faptă.....	241
2.3. Hotărâri supuse contestației în anulare	241
2.4. Procedura introducerii contestației în anulare.....	241
2.5. Procedura judecării contestației în anulare	242
2.5.1. Instanța competentă	242
2.5.2. Suspendarea executării hotărârii atacate.....	243
2.5.3. Admiterea în principiu.....	243
2.5.4. Judecarea contestației în anulare.....	244
2.5.5. Căi de atac	245
3. Revizuirea.....	245
3.1. Considerații preliminare.....	245
3.2. Cazurile de revizuire	247
3.2.1. S-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la soluționarea cauzei, dacă sunt de natură să dovedească netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză.....	247
3.2.2. Când un martor, un expert sau un interpret a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, ceea ce a dus la darea unei hotărâri nelegale și netemeinice	248
3.2.3. Când un înscris care a servit ca temelie al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals.....	249
3.2.4. Când un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere....	250
3.2.5. Când două sau mai multe hotărâri judecătorești nu se pot concilia	251
3.2.6. Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate.....	252
3.3. Procedura introducerii cererii de revizuire.....	252
3.4. Instanța competentă.....	254

3.5. Procedura judecării revizuirii	255
3.5.1. Măsuri premergătoare judecării revizuirii	255
3.5.2. Admisibilitatea în principiu	255
3.5.3. Rejudecarea după admiterea în principiu	257
3.5.4. Căi de atac	258
3.6. Procedura revizuirii în cazul constatării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a încălcării unui drept prevăzut în Convenția europeană.....	259
4. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate	261
4.1. Considerații preliminare.....	261
4.2. Condițiile pentru redeschiderea procesului penal	262
4.3. Titular. Termen. Conținut	264
4.4. Măsuri premergătoare	265
4.5. Examinarea admisibilității în principiu.....	265
4.6. Rejudecarea cauzei.....	267
5. Recursul în casație.....	267
5.1. Considerații preliminare.....	267
5.2. Hotărârile supuse recursului în casație.....	267
5.3. Titularii dreptului de recurs	268
5.4. Termenul de declarare a recursului în casație	269
5.5. Forma recursului în casație	269
5.6. Retragerea recursului în casație	270
5.7. Efectele recursului în casație.....	270
5.7.1. Efectul devolutiv.....	270
5.7.2. Efectul extensiv	271
5.7.3. Efectul neagravării situației în propriul recurs	271
5.8. Cazurile în care se poate face recurs în casație	271
5.8.1. În cursul judecării nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente	271
5.8.2. Inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală.....	272
5.8.3. În mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal	272
5.8.4. Nu s-a constatat grațierea sau în mod greșit s-a constatat că pedeapsa aplicată inculpatului a fost grațiată	272
5.8.5. S-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege.....	273
5.9. Judecarea recursului în casație	273
5.9.1. Procedura de comunicare.....	273
5.9.2. Admiterea în principiu.....	274
5.9.3. Judecarea propriu-zisă a recursului în casație.....	275
5.10. Soluționarea recursului în casație	275
5.10.1. Respingerea recursului	275
5.10.2. Admiterea recursului	275
5.11. Rejudecarea cauzei după casare.....	276
6. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare	277
6.1. Recursul în interesul legii	277

6.2. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	279
<i>Secțiunea a II-a. spețe</i>	283
<i>Secțiunea a III-a. grile</i>	288
CAPITOLUL AL VI-LEA	
PROCEDURI SPECIALE	301
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	301
1. Considerații preliminare	301
2. Acordul de recunoaștere a vinovăției	302
2.1. Considerații preliminare.....	302
2.2. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției.....	302
2.3. Condițiile prevăzute de lege pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției	303
2.4. Avizarea acordului de recunoaștere a vinovăției de către procurorul ierarhic superior	304
2.5. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției.....	304
2.6. Sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției.....	306
2.7. Procedura în fața instanței.....	306
2.8. Soluționarea acordului de recunoaștere a vinovăției.....	307
2.9. Căi de atac.....	310
3. Contestația privind durata procesului	311
3.1. Considerații preliminare.....	311
3.2. Titulari. Termen	311
3.3. Organ competent	312
3.4. Conținutul contestației	312
3.5. Procedura de soluționare a contestației	312
3.6. Soluționarea contestației	313
4. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	314
4.1. Condiții generale privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice.....	314
4.2. Reprezentarea persoanei juridice	315
4.3. Locul de citare a persoanei juridice	315
4.4. Măsurile preventive.....	316
4.5. Procedura de informare.....	317
4.6. Efectele fuziunii, absorbției, divizării, reducerii capitalului social, ale dizolvării sau lichidării persoanei juridice condamnate	318
4.7. Punerea în executare a pedepsei amenzii	318
4.8. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice.....	318
4.9. Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității persoanei juridice	319
4.10. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice	319
4.11. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice	320
4.12. Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară.....	320

4.13. Punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare	321
4.14. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice	321
5. Procedura în cauzele cu infractori minori	322
5.1. Urmărirea penală în cauzele cu infractori minori	322
5.2. Judecata în cauzele cu infractori minori	325
5.3. Punerea în executare a măsurilor educative aplicabile minorilor	327
5.3.1. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate aplicabile minorilor	327
5.3.2. Punerea în executare a internării într-un centru educativ	328
5.3.3. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție	329
5.3.4. Alte dispoziții privind punerea în executare a măsurilor educative privative de libertate	330
6. Procedura dării în urmărire.....	331
7. Procedura reabilitării	333
7.1. Considerații preliminare.....	333
7.2. Reabilitarea de drept	333
7.3. Reabilitarea judecătorească.....	334
7.3.1. Condiții	334
7.3.2. Competență.....	335
7.3.3. Cererea de reabilitare. Titulari. Conținut.....	336
7.3.4. Judecarea cererii de reabilitare	336
8. Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri	338
8.1. Cazurile care dau dreptul la reparație	338
8.2. Condiții	338
8.3. Felul și întinderea reparației.....	340
8.4. Acțiunea pentru reparare.....	340
9. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare	341
10. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală	342
11. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării	342
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	344
<i>Secțiunea a III-a. grile</i>	347
CAPITOLUL AL VII-LEA	
EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR PENALE	354
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	354
1. Considerații preliminare.....	354
2. Momentele la care hotărârile judecătorești penale rămân definitive	356
3. Punerea în executare a pedepselor principale.....	357
3.1. Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	357
3.2. Punerea în executare a pedepsei amenzii.....	360
4. Punerea în executare a pedepselor complementare	361

4.1. Punerea în executare a pedepsei interzicerii exercițiului unor drepturi	361
4.2. Punerea în executare a pedepsei degradării militare	363
4.3. Punerea în executare a pedepsei publicării hotărârii de condamnare.....	363
5. Punerea în executare a măsurilor de siguranță	363
5.1. Considerații preliminare.....	363
5.2. Punerea în executare a obligării la tratament medical.....	363
5.3. Punerea în executare a internării medicale.....	365
5.4. Punerea în executare a interzicerii unei funcții sau profesii.....	366
5.5. Executarea confiscării speciale și a confiscării extinse.....	366
6. Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat.....	367
6.1. Punerea în executare a amenzii judiciare	367
6.2. Punerea în executare a dispozițiilor privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat	368
7. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre.....	368
7.1. Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate.....	368
7.2. Înscrierile declarate false.....	369
7.3. Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare	369
8. Alte dispoziții privind executarea.....	369
8.1. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei	369
8.2. Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei.....	370
9. Schimbări în executarea unor hotărâri.....	371
9.1. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	371
9.2. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață.....	372
9.3. Alte modificări de pedepe	372
9.4. Liberarea condiționată.....	374
9.5. Anularea și revocarea liberării condiționate	375
10. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	375
10.1. Cazurile în care poate fi dispusă amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	375
10.2. Procedura amânării executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	377
11. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	379
11.1. Cazurile în care poate fi dispusă întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	379
11.2. Procedura întreruperii executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	379
12. Înlăturarea sau modificarea pedepsei	381
12.1. Intervenirea unei legi penale noi.....	381
12.2. Aplicarea amnistiei și a grațierii	381
13. Dispoziții comune privind procedura la instanța de executare și contestația la executare	382
13.1. Procedura la instanța de executare	382
13.2. Contestația la executare	383
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	<i>388</i>
<i>Secțiunea a III-a. Grile.....</i>	<i>394</i>

PARTEA A II-A
SOLUȚIILE SPEȚELOR. RĂSPUNSURI GRILE

CAPITOLUL I	
URMĂRIREA PENALĂ	402
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	402
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	408
CAPITOLUL AL II-LEA	
CAMERA PRELIMINARĂ	409
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	409
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	413
CAPITOLUL AL III-LEA	
DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND FAZA DE JUDECATĂ. JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ	414
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	414
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	423
CAPITOLUL AL IV-LEA	
JUDECATA ÎN CĂILE ORDINARE DE ATAC	424
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	424
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	434
CAPITOLUL AL V-LEA	
CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC. DISPOZIȚII PRIVIND ASIGURAREA UNEI PRACTICI JUDICIARE UNITARE	435
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	435
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	442
CAPITOLUL AL VI-LEA	
PROCEDURI SPECIALE	443
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	443
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	447
CAPITOLUL AL VII-LEA	
EXECUTAREA HOTĂRĂRILOR PENALE	448
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	448
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	455

PARTEA I

SINTEZE DE TEORIE. SPEȚE. GRILE

Capitolul I

Urmărirea penală

Secțiunea I. Sinteze de teorie

1. Considerații preliminare

1.1. Obiectul urmăririi penale

obiect
urmărire
penală

- urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea făptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată (art. 285 C. pr. pen.)
 - ✍ *strângerea probelor*: atât operațiunea de adunare a probelor, cât și operațiunea de examinare și evaluare a lor, pentru a se constata dacă sunt sau nu temeiuri suficiente pentru a se putea trimite cauza în faza de judecată
 - ✍ *existența infracțiunilor*: legea are în vedere orice infracțiune, indiferent de faza în care a ajuns aceasta – infracțiune consumată, tentativă sau acte pregătitoare
 - ✍ *identificarea făptuitorului*: aflarea datelor necesare cunoașterii făptuitorilor (autori, instigatori, complici), atât cu privire la identitate, cât și cu privire la circumstanțele lor personale
 - ✍ *stabilirea răspunderii făptuitorului*: materialul probator trebuie să elucideze aspectele legate de materialitatea faptelor, de vinovăția făptuitorului și de existența unor temeiuri în baza cărora acesta să poată fi tras la răspundere penală pentru fapta săvârșită
 - ✍ *identificarea persoanei vătămate*
 - ✍ *soluționarea acțiunii civile*
- în vederea realizării obiectului urmăririi penale, organele de urmărire penală:
 - ✍ pot lua anumite măsuri în vederea bunei desfășurări a procesului (reținerea, controlul judiciar, aplicarea unui sechestru asigurator etc.)
 - ✍ își concretizează activitatea în acte de urmărire penală, care pot fi acte procesuale (acte de dispoziție) și acte procedurale prin care sunt aduse la îndeplinire dispozițiile cuprinse în actele procesuale

dosarul de
urmărire
penală

- întreaga activitate a organelor de urmărire penală este concretizată în dosarul de urmărire penală, ce cuprinde o sumă de înscrisuri procedurale constatatoare, în care sunt consemnate actele de urmărire efectuate și care trebuie să aibă, potrivit legii, o anumită formă și un anumit conținut
- procesul penal parcurge întotdeauna faza urmăririi penale

1.2. Limitele urmăririi penale

limita
inițială

clasificare

limita
finală

- sub aspectul desfășurării în timp, urmărirea penală se situează între două limite, o limită inițială și o limită finală
- **limita inițială**, începerea urmăririi penale, marchează începutul raporturilor juridice procesuale între subiecții ce participă la rezolvarea cauzei penale, ea corespunzând cu declanșarea procesului penal
 - ✍ **actele de începere a urmăririi penale**
 - ordonanța – întocmită de organul de cercetare penală sau de procuror (inclusiv în cazul infracțiunilor de audiență)
 - declarația verbală a procurorului consemnată în încheierea de ședință în cazul infracțiunilor de audiență
- **limita finală** constă în trimiterea sau netrimitearea în judecată
- trimiterea în judecată
 - ✍ rechizitoriul
 - ✍ acordul de recunoaștere a vinovăției
- netrimitearea în judecată
 - ✍ clasarea (ordonanță sau rechizitoriu)
 - ✍ renunțarea la urmărirea penală (ordonanță sau rechizitoriu)

1.3. Trăsăturile caracteristice urmăririi penale

clasificare

- trăsăturile caracteristice urmăririi penale sunt:
 - ✍ lipsa de publicitate a urmăririi penale
 - ✍ caracterul necontradictoriu al urmăririi penale
 - ✍ caracterul preponderent al formei scrise
 - ✍ subordonarea ierarhică în efectuarea actelor de urmărire penală
- **lipsa de publicitate**
 - ✍ trăsătură diametral opusă față de publicitatea specifică judecății
 - ✍ urmărirea penală își poate realiza obiectul numai în măsura în care este lipsită de publicitatea specifică judecății, întrucât dacă s-ar desfășura în mod public ar putea exista riscul ca suspectul sau inculpatul ori celelalte părți să denatureze probele și, în final, să îngreuneze aflarea adevărului
 - ✍ urmărirea penală nu este secretă
 - în situația efectuării unei percheziții pot participa părțile, martorii asistenți, apărătorii părților etc.
 - apărătorii părților au dreptul de a asista la efectuarea actelor de urmărire penală
 - părțile, subiecții procesuali principali și apărătorii acestora au dreptul de a consulta dosarul

ex.

▪ **caracterul necontradictoriu al urmăririi penale**

- ✍ sistemul procesual penal român este un sistem contradictorial, deoarece în desfășurarea lui apar și se dezvoltă două acțiuni paralele, dar contradictorii: acțiunea de tragere la răspundere penală și acțiunea opusă de apărare împotriva acesteia
- ✍ caracterul necontradictoriu al urmăririi penale este rezultatul lipsei de publicitate a urmăririi penale (spre exemplu, organul de urmărire penală administrează probele fără a le pune în discuția părților existente în cauză; părțile, în principiu, nu au cunoștință despre susținerile adversarilor)
- ✍ există momente în care contradictorialitatea apare și în faza urmăririi penale
 - ⊖ în situația confruntării
 - ⊖ în situația soluționării propunerii de arestare preventivă a inculpatului de către judecătorul de drepturi și libertăți, care presupune în mod obligatoriu ascultarea celui arestat, ocazie cu care acesta poate combate argumentele acuzării
 - ⊖ cu ocazia procedurii audierii anticipate, când sunt citate toate părțile și subiecții procesuali principali

▪ **caracterul preponderent al formei scrise**

- ✍ părțile nu pot acționa oral în fața organelor de urmărire penală, ci numai în scris, prin formularea de cereri sau memorii scrise
- ✍ forma preponderent scrisă a urmăririi nu exclude însă folosirea limbajului oral ca mijloc de comunicare între participanții la cauza penală

▪ **subordonarea ierarhică în efectuarea actelor de urmărire penală**

- ✍ dispozițiile organelor superioare devin obligatorii pentru cei ce li se subordonează
- ✍ procurorul are printre atribuțiile sale și pe aceea de supraveghere a activității de urmărire penală efectuate de organele de cercetare penală ale poliției judiciare sau de către organele de cercetare penală speciale
- ✍ dispozițiile date de procuror sunt obligatorii pentru organul de cercetare penală
- ✍ fiecare procuror dintr-un parchet este subordonat conducătorului parchetului respectiv, iar conducătorul unui parchet se subordonează conducătorului parchetului ierarhic superior
 - ⊖ prim-procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța se subordonează prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța
- ✍ dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine
- ✍ cu toate acestea, procurorii își păstrează independența în efectuarea și supravegherea urmăririi penale, în soluțiile dispuse și cu privire la concluziile pe care le formulează în fața instanțelor judecătorești
- ✍ măsurile și soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate în scris și motivat de către procurorul ierarhic superior ori de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, atunci când acesta constată că sunt nelegale sau netemeinice
- ✍ măsurile și soluțiile adoptate de procurorii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism pot fi infirmate în scris și motivat numai de către procurorul ierarhic superior ori de către procurorul-șef al direcției, atunci când acesta constată că sunt nelegale sau netemeinice

- ⇒ procurorul poate să dispună în cauză o soluție de clasare, independent de poziția procurorului ierarhic superior (acesta din urmă poate însă să infirme motivat această soluție)
- ⇒ faptul că procurorul de ședință pune concluzii de achitare nu reprezintă un impediment pentru ca parchetul să nu formuleze cale de atac

clasificare
organele de
urmărire penală

1.4. Organele de urmărire penală

- sunt organe de urmărire penală:
 - ✎ organele de cercetare penală
 - ✎ procurorul

1.4.1. Organele de cercetare penală

- **organele de cercetare penală**
 - ✎ *organele de cercetare ale poliției judiciare*
 - ⇒ lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor anume desemnați în condițiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
 - ⇒ lucrători specializați din cadrul Ministerul Administrației și Internelor anume desemnați în condițiile legii speciale, care au primit avizul procurorului desemnat în acest sens
 - ofițerii și agenții de poliție judiciară care își desfășoară activitatea în cadrul DNA sunt numiți prin ordin al procurorului-șef al DNA, ca urmare a detașării acestora din cadrul Ministerului Administrației și Internelor [conform art. 10 alin. (5) din O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție]
 - ofițerii și agenții de poliție judiciară din cadrul structurilor specializate în combaterea criminalității organizate ale Poliției Române sunt desemnați de către ministrul afacerilor interne și cu avizul conform al procurorului-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism [art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 78/2016]
 - ⇒ noțiunea de „organ de cercetare al poliției judiciare” nu este identică cu noțiunea de „polițist”
 - polițiștii care nu au calitatea de organ de cercetare penală al poliției judiciare nu pot efectua acte de urmărire penală, însă pot efectua acte de constatare a infracțiunilor în condițiile art. 61 C. pr. pen.
 - ⇒ organele de cercetare penală ale poliției judiciare efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată, prin lege, în competența organelor de cercetare penală speciale sau procurorului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege [art. 57 alin. (1) C. pr. pen.]
 - ⇒ dacă legiuitorul nu menționează expres că într-o anumită cauză urmărirea penală trebuie efectuată de către procuror sau de către organele de cercetare speciale, atunci urmărirea penală va fi efectuată de către organele de cercetare penală ale poliției judiciare

clasificare
organele de
cercetare
penală

☞ *organele de cercetare penală speciale*

- ☉ ofițeri anume desemnați în condițiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție [art. 55 alin. (5) C. pr. pen.]
- ☉ organele de cercetare penală speciale
 - efectuează acte de urmărire penală în cazul săvârșirii infracțiunilor de către militari
 - efectuează acte de urmărire penală în cazul săvârșirii infracțiunilor de corupție și de serviciu prevăzute de Codul penal săvârșite de către personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranța navei sau navigației ori a personalului
 - efectuează, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute de Titlul X din Codul penal și al infracțiunilor de terorism, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică
 - *dispoziția potrivit căreia organele de cercetare penală speciale pot efectua, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică este neconstituțională (Decizia nr. 55/2022, publicată în M. Of. nr. 358 din 11 aprilie 2022)*

- organele de cercetare penală au o dublă subordonare, administrativă și funcțională
- subordonarea administrativă
 - ☞ se realizează față de organele ierarhic superioare din cadrul Ministerului Administrației și Internelor
 - ☞ în prezent, s-a consacrat, pentru lucrătorii poliției judiciare, un statut caracterizat printr-o pregnantă subordonare funcțională, având drept consecință firească diminuarea subordonării administrative
 - ☞ organele ierarhic superioare ale poliției judiciare sau ale organelor de cercetare speciale nu pot da îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală [art. 303 alin. (2) C. pr. pen.]
- subordonarea funcțională
 - ☞ se realizează față de procuror
 - ☞ presupune, ca principală obligație, executarea dispozițiilor procurorului care supraveghează activitatea de cercetare penală
- atribuțiile organelor de cercetare penală sunt legate exclusiv de desfășurarea urmăririi penale
 - ☞ efectuarea tuturor actelor de cercetare penală, cu excepția celor date prin lege în competența exclusivă a procurorului
 - ☞ începerea urmăririi penale *in rem*
 - ☞ efectuarea în continuare a urmăririi penale față de o persoană
 - ☞ administrarea probelor necesare rezolvării tuturor aspectelor legate de cauză
 - ☞ efectuarea de acte procedurale (percheziții domiciliare, cercetări la fața locului, confruntări etc.)
 - ☞ pentru o serie de acte de dispoziție care sunt date în competența procurorului se formulează propuneri prin referat
 - ☉ punerea în mișcare a acțiunii penale
 - ☉ administrarea unor mijloace de probă sau folosirea unor tehnici speciale de investigare care pot fi autorizate sau dispuse, în faza de urmărire penală, numai de procuror sau, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți